

NOTAT

- magasin om demokrati og Europa

**Sony Kapoor om
demokratisk
krisehåndtering**

EU burde arbejde for:

Sundt hav

Levende kystsamfund

Klogt fiskeri

Indhold

- 3 Fiskerireformen
- 5 Kvoter til salg
- 6 Europas genveje til Senegals fisk
- 7 Kystfiskeriet i krise
- 8 EU-kamp om fiskeriet
- 9 Fiskeriaftale med "Det globale Syd"
- 10 Demokratiets tilstand: Sony Kapoor
- 12 Kim Kær Hansen, Dansk Fiskeriforening
- 13 Anna Rosbach, MEP
- 14 Ole Christensen, MEP
- 14 Skovmands Notater
- 15 Islands EU-forhandlinger
- 16 Friske, lokale fisk

NOTAT i april får situationen i Ungarn som tema. Har du lyst til at bidrage med tanker og idéer, så skriv til redaktionen@notat.dk

Test dine fisk på bagsiden af dette nummer.

Løsningen er:

- A. Brosme.
- B. Lange.
- C. Hvilling

Redaktionen håber, du havde alle rigtige.

Leder

Sløve værktøjer

Visionerne er gode, men værktøjerne er sløve eller slet og ret uegnede! Sådan karakteriserer Hanne Winter fra Greenpeace den fiskerireform, som EU-Kommissionen har lagt op til, og som det danske formandskab nu skal forsøge at få igennem.

Forslaget har hentet inspiration fra Danmark. Det bekræftede Kommissionens folk under en præsentation i Danmark for kort tid siden, og det burde vi måske være stolte af. Men som det fremgår af en række artikler i dette nummer, rummer "den danske model" et princip om at gøre havets fisk til genstand for individuel handel og sågar belåning – med det resultat, at fiskeriets kapitalejere køber de små op og bygger endnu større, så vi får endnu flere kæmpetrawlere, der tømmer havene f.eks. ud for Vestafrikas kyst.

Kystfiskerne er på vej mod yderligere tilbagegang. Kim Kær Hansen i Dansk Fiskeriforening siger i et interview, at mange af de små havne hos os næppe klarer generationsskiftet. Statistikken siger, at siden 2005 er antallet af beskæftigede i dansk fiskeri faldet med over 30 %, mens over 20 kystsamfund er forsvundet som aktive fiskerihavne.

Endnu værre ser det ud i mange kystfiskersamfund i den fattige del af verden, hvor EU's fiskeripolitik slår igennem via fiskeri- og handelsaftaler.

Så man kan have mange smukke visioner om genopbygning af bestande, forbud mod udsmid af fisk osv., men det centrale er og bliver ejerstrukturen.

Uegnede og sløve redskaber er en karakteristisk, der kunne anvendes på mange af EU's politikker, og tilmed indgå som en del af forklaringen på den eurokrise, vi står midt i.

Visionen var et tættere økonomisk samarbejde. Men redskaberne var udelige – for det første, fordi de tillod Grækenland at komme med i euroen uanset de mange advarende røster, der lød allerede dengang. Med lidt hjælp fra det allestedsnærværende amerikanske finansfirma Goldman Sachs fik man – ved vi nu – flyttet lidt rundt på tallene, så et sminket regnskab kunne vise, at landet overholdt optagelseskriterierne.

Og sløve var de tilmed. Ingen turde – som ventet – træde op mod euroens to store, Tyskland og Frankrig, da de var blandt de første til at bryde euroens regelsæt.

Finanspagten handler om at få strammet reglerne, indføre en tilnærmet automatik og indskrive dem i national lov. Vil det virke? Næppe!

Som analytikeren Sony Kapoor påpeger i denne måneds interview om Demokratiets tilstand, er vores problem, at folkestyrets nuværende beslutningsprocesser er for langsomme og derfor dårligt tilpassede til en situation, hvor finansverdenens computere handler i millisekunder.

En række danske organisationer organiserer en international fiskerikonference den 23. marts på Christiansborg for at påvirke EU-Parlamentets drøftelser om, hvad EU bør arbejde for.

Forslaget herfra vil være det, vi har sat på forsiden: Sundt hav. Levende kystsamfund. Klogt fiskeri.

Og så har vi i øvrigt brug for en mere demokratisk krisehåndtering.

oaa

FOTO: SCANPIX

Kystfiskerbåde ved Thorup Strand. Kystfiskernes forhold er et af de mest omdiskuterede emner i EU-Kommissionens forslag til ny fiskeripolitik for årene 2014-20.

Reform af en fejlslagen fiskeripolitik

Der er gode tanker i EU-Kommissionens udspil til fiskerireform, mener Hanne Lyng Winter fra Greenpeace. Problemet er, at værktøjerne er for sløve eller totalt uegnede.

Ifølge EU-Kommissionen er over 80 pct. af Europas fiskebestande overfisket, og fartøjerne er for store, for effektive, og der er alt for mange af dem i forhold til, hvad der bæredygtigt kan fiskes.

Fiskeri er også for en stor del af den europæiske flådes vedkommende en dårlig forretning. Uden den massive statsstøtte ville rigtig mange fiskere ikke have nogen overskudsforretning.

Da målet i den nuværende fiskeripolitik er at sikre en økonomisk, miljømæssig

og social bæredygtig udnyttelse af havets ressourcer, kan man vist godt konkludere, at den hidtidige fiskeripolitik er dumpet. En vurdering, der også deles af EU-Kommissionen.

EU's reformforslag

EU-Kommissionen fremlagde i sommers et forslag til en ny fiskeripolitik, og der er gode takter i forslaget:

- En genopbygning af bestandene inden 2015.
- Et forbud imod udsmid af fisk.
- En decentralisering af visse beslutninger, sådan at politikere ikke skal sidde i de sene nattetimer i Bruxelles og bestemme, hvilken masketørrelse, der skal fiskes med i den vestlige Østersø.

Kommissionen foreslår yderligere, at fiskeriet lægges fast i flerårige forvaltningsplaner, og at der indføres et system med omsættelige fiskekvoter også kaldet IOK (individuelle omsættelige kvoter). Det sidste er et omdiskuteret og kontroversielt

” Der er ingen plan B. Det er et kæmpe problem. For det første fordi omsættelige kvoter aldrig vil sikre en europæisk flåde, der fisker bæredygtigt. For det andet fordi Kommissionen får meget svært ved at finde den nødvendige opbakning til de omsættelige kvoter.

system, der dog har den effekt, at der bliver færre fartøjer.

Uegnet kvotesystem

Der er ingen tvivl om, at Kommissionen har fremlagt et forslag til en radikal ændring af fiskeripolitikken. Visse medlemslande og fiskeriet slår sig i tøjret. Det er for ambitiøst, og det går for hurtigt er meldingerne.

Greenpeace mener, at visionerne er gode. Problemet er, at værktøjerne enten er for sløve eller uegnede til at opnå de ønskede resultater.

fortsættes...

Hanne Lyng Winter,
marinebiolog,
Greenpeace.

...fortsat

Selvom det altoverskyggende problem i EU's fiskeri i dag er, at der er for mange, for store og for effektive fartøjer, foreslår Kommissionen kun ét – meget tvivlsomt – instrument til at tackle dette: omsættelige kvoter.

Der er ingen plan B. Det er et kæmpe problem. For det første fordi omsættelige kvoter aldrig vil sikre en europæisk flåde, der fisker bæredygtigt. For det andet fordi Kommissionen får meget svært ved at finde den nødvendige opbakning til de omsættelige kvoter.

Greenpeace er imod de omsættelige kvoter og mener, at retten til at fiske skal gives til de fiskere, der fisker mest bæredygtigt og skånsomt – ikke til dem med den største pengepung.

Videnskaben tilsidesættes – igen

Kommissionen foreslår, at bestandene genopbygges, men ikke at det skal være lovbestemt, at kvoterne holdes inden for det, forskerne anbefaler.

Det er en mangel i forslaget, for medlemslandene kan simpelthen ikke finde ud af at sætte kvoterne bæredygtigt. Fra 2003 til 2011 blev kvoterne i gennemsnit sat højere end de biologiske anbefalinger i 45 pct. af tilfældene.

Kampen står i medlemslandene og i Parlamentet

Forslaget indeholder også en meget stedmoderlig behandling af naturen. Forslaget lægger ikke op til, at fiskeriet skal omfavne de forpligtigelser, som de må og bør tage på sig, som en af de allerstørste presfaktorer på den marine biodiversitet.

Medlemslandene og parlamentet kan dog stadig nå at rette op på de fejl og mangler, som forslaget indeholder. For visionerne mangler ikke. Der skal bare findes nogle bedre og nogle skarpere værktøjer for at komme i mål.

Det er medlemslandene og parlamentet, der nu står med opgaven. Det er her, man må arbejde på at få rettet op på de ting, der mangler i Kommissionens forslag:

- Kvalitative reduktionsmål for fiskeflåden.
- En fiskeripolitik, der sikrer et fremtidigt fiskeri baseret på mere skånsomme fangstmetoder.
- Kvoter, der følger de biologiske anbefalinger.
- Totalt forbud imod udsmid.
- Oprettelse af fuldt beskyttede områder af særlig værdi for biodiversitet og genoprettelse af fiskebestande. ♦

Kvoter til salg

EU-Kommissionen følger "den danske model" i sit forslag til fiskerireform. Er det også fremtiden for EU? Ministeren er i tvivl. Og på Island gik "den danske model" helt galt.

Island kom først. I 1990 begyndte islandske fiskere at handle med fangstkvoter, som var de allerede fangede fisk. Retten til at fange dem var privatiseret. Dele af naturen – "det billige skidt" – fik en salgspris. Og den var god.

Danmark indførte det samme system i 2005 efter en aftale mellem den daværende regering og Dansk Folkeparti.

Med individuelle omsættelige kvoter (blandt kendere kendt som IOK) steg prisen på kystvandskvoter med 1000 procent og på dybvandskvoter med 3000 procent.

Fra udsmidning til bæredygtighed

Nu foreslår Kommissionen, at individuelle omsættelige kvoter skal indføres i alle EU-lande, ikke mindst for at komme et betydeligt ressourcospild til livs.

Hvis hver enkelt båd har sin egen kvote, og man samtidig forbyder udsmidning af undermålere, fisk af forkert art eller fisk, hvor den nationale kvote er brugt op, vil man få et mere bæredygtigt fiskeri, er teo-

rien. Så vil fiskerne kun gå efter, hvad de må føre i land til salg.

Men ét er teori, noget andet virkelighed. På Island har man i hvert fald gjort sig nogle smertelige erfaringer.

Kvotensalg og bobleøkonomi

Den mekanik, der udviklede sig på Island, da man fik IOK – individuelle, omsættelige fiskekvoter – var som en tretrinsrakett:

- Kvoterne fik en pris.
- Prisen blev omsat til kapital.
- Den private kapital fandt veje ud i verden og blev brugt til alt mulig andet, end hvad der havde med fiskeri at gøre – f.eks. til danske aviseventyr for islandske krónur og til en lang række lånefinansierede investeringer.

Salget af fiskekvoter var med til at blæse den islandske bobleøkonomi op – indtil den revnede med et brag i efteråret 2008, da islandske banker krakkede.

De konkrete følger for fiskeriet var tydelige allerede dengang. De store og rige blev større og rigere. De små blev købt ud

Kan EU sikre bæredygtigt fiskeri?

Konference den 23. marts 10.00 - 15.30 i Landstingssalen på Christiansborg

Reformen af EU's fiskeripolitik har som erklæret formål at sikre en levende fiskerisektor, en ordentlig forvaltning af fiskeressourcerne og retfærdige aftaler med tredjelande. Men går reformen langt nok – og er indførelsen af handel med fiskekvoter overhovedet et skridt i den rigtige retning?

Kom og hør hvad hovedaktørerne – Fiskeriministeren, EU-parlamentarikere, civilsamfundet og forskere – vil med reformen. Efterfulgt af paneldebat med de danske politikere bl.a. Lene Espersen, Henrik Høegh, Nikolaj Villumsen og Bjarne Laustsen.

Pris: 100 kr., studerende 50 kr. inkl. sandwich.

Arrangører: Afrika Kontakt, PUGAD, Levende Hav, Concord Danmark og Oplysningsforbundet DEO

SE PROGRAM OG TILMELD DIG PÅ www.deo.dk

DEO EU-debat - mere spændende - mindre fastlåst
info@deo.dk - tlf. 70 26 36 66

FOTO: POLFOTO

med en éngangsførtjeneste. Kapital blev koncentreret på færre hænder. Den blev blandt andet brugt til investeringer i stadig større sejlene fiskefabrikker, som tilbereder fangsten til søs.

Opgjort i tal blev resultatet, at;

- de ti største kvoteejere havde fået kontrol med mere end 50 procent af alle fiskekvoter.
- 428 islandske fiskeribedrifter drejede nøglen om mellem 2003 og 2007.
- 60 procent af de fiskerirelaterede arbejdspladser i land forsvandt.

Et splittet samfund

Tallene og analysen ovenfor er udviklet af Karl Benediktsson og Anna Karlsdóttir, forskere på Islands Universitet. De konkluderer i en rapport, at de omsættelige kvoter kom til at virke som en kortvarig kapitalindsprøjtning til spekulationsøkonomien.

Kvotesalget blev det afgørende spørgsmål, som mere end noget andet kom til at splitte det islandske samfund.

Kvotesalget splitter også EU-Parlamentet, selvom der ikke er direkte henvisninger til de islandske erfaringer i debatten.

På den ene side har vi Carmen Fraga, spansk medlem af den konservative partigruppe EPP (kristendemokraterne) og mangeårig forsvarer af den store spanske

fiskeflådes interesser. Hun kalder sig for en overbevist advokat for de omdiskuterede kvoter:

»Så længe ingen finder på en ny model, er modellen med omsættelige kvoter den eneste, som kan stoppe overfiskeri,« sagde hun på et udvalgsmøde i begyndelsen af februar.

Hendes partigruppekollega, franskmænd Alain Cadet, mente derimod, at omsættelige kvoter indebærer en kapitalisering af fælles ressourcer, og at det vil gå ud over kystfiskeri og de lokale fiskerisamfund.

Udvalgets formand, den tyske socialdemokrat Ulrike Rodust, sagde, at problemets kerne er overfiskeri, men at hun er usikker på, om omsættelige kvoter er den eneste løsning.

”Hvert land må selv vurdere”

Og hvad mener så det danske formandskab, repræsenteret ved fødevarerminister Mette Gjerskov?

Hun er i tvivl.

»I Danmark har vi i en årrække haft individuelle omsættelige kvoter. Det er imidlertid ingen hemmelighed, at der også her er delte meninger.

Mange medlemslande har en fiskeriforvaltning, der er velfungerende og

Mette Gjerskov.

tilpasset de særlige forhold, der gør sig gældende for deres land. Derfor vil de ikke tvinges til at indføre omsættelige kvoter og ændre deres nuværende forvaltningssystem. Det har jeg forståelse for,« siger Mette Gjerskov til NOTAT.

Er der uheldige danske – og måske islandske – erfaringer, som andre lande kan lære af f.eks. med kapitalkoncentration?

»Jeg mener, hvert land selv må vurdere, hvordan fiskeriet skal reguleres. Jeg tror ikke, man kan overføre erfaringer direkte fra et land til et andet.«

En første diskussion om, hvad landene mener, er sat på dagsordenen til et rådsmøde i april. Målet, eller forhåbningen, er, at de 27 EU-lande derefter skal opnå en politisk enighed i juni. ♦

Europas genveje til Senegals fisk

Årtiers overfiskeri har fået Senegal til at takke nej til flere fiskeri-aftaler med EU. Men de europæiske fartøjer har fundet andre genveje til Senegals fisk, og rovdriften på fiskeriressourcerne fortsætter.

»Selvom EU siger, de kun fisker "overskudsfisk" under deres fiskeriaftaler, så tror jeg ikke på det«, siger Raoul Monsembula fra Greenpeace Senegal til NOTAT.

EU's fiskeri-partnerskabsaftaler med lande uden for EU hviler på princippet om bæredygtighed og giver kun de europæiske flåder adgang til overskudsfisk, som landene ikke selv har kapacitet til at fange. Men fiskeribestanden i de vestafrikanske farvande har været dalende, og flere bestande er på randen af kollaps.

I 2006 valgte Senegal derfor at sige nej tak til en fornyelse af fiskeriaftalen med EU. Man ville lette presset på ressourcerne og støtte det senegalesiske fiskeri, navnlig kystfiskeriet, der beskæftiger mere end 600.000 og i sig selv udgør en vigtig fødevarerkilde.

Blandet foretagende

»Men«, siger Raoul Monsembula, »de europæiske flåder fisker her stadig, nu bare under andre aftaler«.

Typisk ser man de europæiske fiskere gå sammen med en senegalesisk investor og danne joint venture virksomheder.

Senegaliserings fordele

For de europæiske fiskere er der en række fordele ved at "senegalisere" deres flåde igennem en joint venture aftale.

»De europæiske interessenter går ofte i samarbejde med rige lokale forretningsmænd, der har gode forbindelser til de lokale magthavere. Derigennem får de særbehandling«, siger Béatrice Gorez fra Coalition of Fair Fisheries Agreements – et netværk, der arbejder for at sikre kystfiskernes interesser i EU's fiskeriaftaler. »Men i mange tilfælde er den senegalesiske investor blot en stråmand«.

For at tiltrække udenlandsk kapital tilbyder Senegal, ligesom så mange andre lande, fordelagtige skatteforhold. Det er den ene fordel for europæiske flådeejere.

Raoul Monsembula,
Greenpeace, Senegal

Dertil kommer, at fisker man under EU-flag, skal man lande en vis procentdel af fangsten (typisk 60 pct.) i Senegal – et krav, som joint ventures er undtaget fra.

Den korte afstand til de sydeuropæiske havnebyer gør det nemt at lande fangsten direkte i EU og sælge fisken videre på det indre marked uden mellemstop og for mange mellemmand.

Ressourcekamp

Joint venture aftalerne giver de europæiske fiskere adgang til de kystnære farvande, som ellers har været forbeholdt kystfiskerne. Det fører til en øget kamp om fiskeriressourcerne.

Uheld mellem de senegalesiske kystfiskere, der fisker i små piroguer, og de store joint venture flåder, hører til dagens orden, og det er blevet sværere og svæ-

rere for kystfiskerne at tjene til dagen og vejen.

»Mange kystfiskere prøver at tage til nabolandene for at fiske. Men dér er der også problemer. Eller de migrerer til Europa, fordi de ikke længere kan fiske i deres eget land«, siger Raoul til NOTAT.

Flagbytning

Det er ikke kun i Senegal, at denne slags aftaler fører til forvaltnings- og ressourceproblemer.

Mange udenlandske og joint venture flåder benytter sig af muligheden for at skifte landeflag, så de kan få adgang til forskellige landes farvand. Den slags "internationaliserede fiskeflåder" slipper let og elegant uden om de regelsæt, der er formuleret i EU's fiskeri-partnerskabsaftaler med lande uden for EU. De er simpelthen ikke eksisterende i relation til fiskeripolitikken. ♦

Krisen, demokratiet og fremtiden for EU

Informations redaktionschef **Rune Lykkeberg** modtog sidste år Ebbe Kløvedal Reichs demokratistafet. Han har nu inviteret gæster til to møder på Vartov i København for at diskutere demokratiets vilkår i EU under krisen.

Debatmøde med **Rune Lykkeberg** og professor **Uffe Østergaard**
Tirsdag den 13. marts kl. 17-18.30

Debatmøde med **Rune Lykkeberg** og se www.deo.dk
Tirsdag den 27. marts kl. 17-18.30

Møderne foregår på **Vartov, Farvergade 27, Kbh. K**
Pris: 50 kr., studerende 20 kr.

TILMELD DIG PÅ www.deo.dk

DEO EU-debat - mere spændende - mindre fastlåst
info@deo.dk - tlf. 70 26 36 66

Den danske model:

Kystfiskeriet i krise

Den danske model fremhæves som en succes og rollemodel for EU. Men modellen har også betydet tab af arbejdspladser i udkantsdanmark, siger ekspert.

EU-Kommissionen ser en privatisering af fiskerikvoterne som vejen frem mod et bæredygtigt fiskeri. Den danske model med individuelt omsættelige fiskerikvoter, som blev indført i 2005, fremstår som rollemodel for EU.

Den tidligere forvaltningsmodel var kraftigt styret af staten. Det nye danske kvotesystem af 2005 giver fiskerne en øget frihed til selv at planlægge deres fiskeri ved at gøre det muligt at leje, købe og bytte kvoter med hinanden.

Men den nye model har ikke været en succeshistorie for alle fiskere. NOTAT har talt med Jeppe Høst, Ph.D.-studerende i etnologi ved Københavns Universitet, der undersøger forandringerne i de danske kystsamfund og kvotesystemets indvirkninger på fiskeriet.

Hvorfor hører man om det danske system som en succes?

»For fiskerne er det afgørende, at de har fået en frihed til at planlægge deres fiskeri, men det har også medført afhængighed af banklån, og at de praktisk talt har købt hinanden ud.

Selvom bankerne nu får en større del af kagen, så er der generelt blevet en lidt

bedre økonomi for dem, som ejer nok kvoter. Men alt i alt er der blevet færre om at tjene de penge, der er i fiskeriet.

For staten betyder det meget, at fiskeriet er rentabelt, og at man nu har fundet en model, der regulerer sig selv via markedskræfterne«.

Hvem er taberne?

»Taberne i systemet er alle dem, der ikke fik fiskerettigheder foræret, da man startede systemet. Også for unge, der gerne vil ind i fiskeriet, er det særlig skidt. Man skal ikke bare ud at købe fiskerettigheder, men også havdage, kilowatt og tonnage – alt sammen rettigheder, som man skal købe på markedet, og som alt sammen er dyrt.

Det er også et tab, at det kun var bådejeren, som fik kvoter. Det har stillet kvoteejerne meget stærkere, og man ser at mandskabsdelen af aflønningen er gået ned«.

Hvilke tendenser ser man i det danske fiskeri som følge af kvotesystemet?

»Der er en tendens til, at rettighederne samler sig på de store fartøjer. De kan byde en lille smule mere, hver gang noget er til salg. På den måde samler fiskekvo-

terne sig langsomt, men sikkert på færre hænder.

Omkring 25 pct. af bådene i Danmark er forsvundet, hvilket også har medført et betydeligt tab af arbejdspladser. Fiskeriet koncentrerer omkring nogle få havne, mens flere fiskersamfund er blevet lukket i kystområderne.

Vi ser også, at svenskerne køber aktivt op for tiden. De har bedre lånemuligheder. Det er et problem især for de små aktører som kystfiskerne. Faktisk er kystfiskerbegrebet i dag en anakronisme.

Der er også nogle, der lejer fisk, fordi de ikke vil binde sig til et banklån. Der bliver udbudt og lejet virkelig mange tons fisk om dagen, men du skal være en dygtig fisker for rigtig at få økonomi i lejefisk«.

Konklusion?

»Fiskeriet er ikke længere et erhverv, hvor man kan skabe sig en levevej udelukkende, fordi man har viljen til hårdt arbejde. Set fra samfundets side har vi i mange dele af udkantsdanmark mistet endnu et erhverv. Med store lån og bankerne involveret er én ting i hvert fald sikkert, det er ikke et system, der kan laves om.« ♦

EU-kamp om fiskeriet

”Bæredygtighed” og ”langsigtede løsninger” er i fokus i EU-Kommissionens udspil til ny fiskeripolitik. Men hvordan gør man, og hvem skal tilgodeses i processen? Kommissionen læner sig op ad en ”dansk model.”

EU's fælles fiskeripolitik har især i de seneste par år ligget under for heftig kritik. Der foregår en så høj grad af overfiskeri, at flere af fiskebestandene, både i og uden for EU's farvande, er på randen af kollaps. Derfor har både miljøorganisationer, udviklingsorganisationer og fiskeriorganisationer rettet skytset mod EU-Kommissionen op til reformen af fiskeripolitikken.

Selv Kommissionens egen vurdering af fiskeripolitikens resultater er kritisk. I grønbogen fra 2009 skriver Kommissionen, at 88 pct. af bestandene i EU fiskes på et

højere niveau, end hvad der betragtes som værende bæredygtigt og endda, at ”europæisk fiskeri er [...] ved at undergrave sit eget økologiske og økonomiske grundlag.”

To dimensioner

Fiskeripolitikken består af en intern og en ekstern dimension. Den interne drejer sig om alt fiskeri inden for medlemslandenes farvande.

Den eksterne dimension drejer sig om EU-flådens fiskeri ud for de gamle europæiske kolonier, der er samlet i AVS-

samarbejdet, hvor de tre bogstaver står for Afrika, Vestindien og Stillehavet.

Den interne dimension fylder langt mere end den eksterne – på trods af, at EU's fiskeriinteresser har store udviklings- og miljømæssige konsekvenser i AVS-landene.

Omsættelige kvoter på et ”frit marked”

Et af de mest skelsættende og kontroversielle tiltag, som den græske fiskerikommissær Damanaki har introduceret, er en obligatorisk indførsel af ”omsættelige

Hollandsk trawler ud for Vestafrika. Foto : Greenpeace

kvoter” internt i Europa. Det omsættelige består i, at retten til at fiske en bestemt mængde fisk – kvoten – gøres til privat- ejendom, og at kvotefisk – fisk som stadig svømmer i havet – herefter kan købes, sælges og lejes, som ejeren ønsker.

Idéen er, at et mere eller mindre frit marked vil fordele kvoterne til alles bedste, fiskenes såvel som fiskernes og forbrugernes.

For at sikre bæredygtighed skal forvaltningen af fiskebestandene ske i overensstemmelse med videnskabeligt baserede bestandsvurderinger, de såkaldte *Maximum Sustainable Yields*.

Kvotekamp på bonede gulve

Der står meget på spil ved den kommende fiskerireform: Miljøet, livsbetingelser i udkantsområder og økonomiske interesser for fiskeindustrien. Derfor bliver der kamp til stregen for at få indflydelse på Damanakis udspil til en løsning af EU-fiskeriets krise.

Netop den obligatoriske kvotehandel tegner til at blive et ømtåleligt emne både i EU-Parlamentet og i Rådet.

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, Mette Gjerskov, der sidder for bordenden i Rådet under det danske formandskab, er sikker på, at kvotehandelen vil møde modstand:

»Der vil blive masser af modstand mod det her fra andre medlemslande«, siger hun til NOTAT. Derfor mener hun, at de omsættelige kvoter ikke skal gøres obligatoriske for alle medlemslande.

Parlamentet

Også EU-Parlamentet går en heftig debat i møde. Det fremgik, da den tyske socialdemokrat Ulrike Rodust, der er Parlamentets ordfører på reform-forordningen, lancerede debatten om de omsættelige kvoter i fiskeriudvalget.

Privatiserede kvoter, sagde hun, ville betyde, at hun måtte vende hjem til sin valgkreds med budskabet »... visse fiskere må finde sig et andet erhverv«.

Hun fik følgeskab af den franske konservative Alain Cadec med den begrundelse, at privatiseret kvotehandel vil medføre, at offentlige goder privatiseres, og at kystsamfund udslettes.

I løbet af det kommende år skal Parlamentet og Rådet nå til enighed om, hvad Damanakis udspil om effektivitet, bæredygtighed og kohærens præcist skal betyde for EU's fiskeri. Det er altså nu man skal handle, hvis man vil have indflydelse på EU's fiskerireform. ♦

KOHÆRENS

Fiskeriaftaler med "Det globale Syd"

Maria Damanaki, EU's fiskerikommissær, lægger afgørende vægt på det, man i EU-jargon kalder kohærens eller sammenhæng i forhold til udviklingspolitikken.

EU laver mange typer aftaler med lande uden for EU, og idéen er, at alle EU's eksterne politikker (handelspolitikken, fiskeripolitikken m.m.), der påvirker udviklingslande, skal tage hensyn til målsætningen for EU's udviklingssamarbejde.

Lissabon-traktaten siger således i artikel 208, at EU skal "nedbringe og på sigt udrydde fattigdom".

Kohærens-kravet er særlig vigtigt i de fiskeriaftaler, der indgås med EU-landenes gamle kolonier, det vil sige de lande, der i dag indgår i AVS-samarbejdet, hvor AVS står for Afrika, Vestindien og Stillehavet.

Der er i høj grad tale om en gentagelse af målsætningerne fra tidligere reformprocesser senest i 2002, da "fiskeriaftaler" blev omdøbt til "fiskeri-partnerskabsaftaler".

Maria Damanaki vil sikre, at EU-flåden kun får adgang til AVS-landenes farvande, hvis det er videnskabeligt dokumenteret, at partnerlandet ikke selv fanger alle de fisk, der er til rådighed.

Formålet er, siger hun, at EU-flåden ikke underminerer miljøet, fødevarer sikkerheden eller de socioøkonomiske forudsætninger for fiskeriet i partnerlandene – det vil sige de lokale fiskersamfund.

Hendes forgænger havde samme målsætning ved sidste reform, men reelt har EU's fiskeri i stort set alle partnerlande undermineret miljø, fødevarer sikkerhed og lokalsamfund.

Det nye er, at der nu skal indgå en menneskerettighedsklausul i alle fremtidige aftaler.

I den sammenhæng er der særlig grund til at holde øje med den forestående fornyelse af fiskeri-partnerskabsaftalen med Marokko, der siden 1975 har besat Vestsahara. ♦

Hvad er penge?

Debatmøde med Ole Bjerg

Torsdag den 1. marts, kl. 17-18.30

Wegeners Gård,

Vesterbrogade 60A, København V

Krisen hænger i Europa. Hvorfor er Euroen i krise? Hvad betyder det, at bankerne har overtaget pengeproduktionen fra nationalstaterne? Og hvad er penge egentlig? Er det en fordel med store valutaer som euroen? Eller skulle vi tænke i helt lokale valutaer? **Ole Bjerg** er pengesociolog og lektor ved CBS.

Pris: 50 kr. inkl. kaffe, studerende 20 kr.

TILMELD DIG PÅ www.deo.dk

DEO EU-debat - mere spændende - mindre fastlåst
info@deo.dk - tlf. 70 26 36 66

Månedens interview:
**Demokratiets
tilstand**

NOTAT tager pulsen
på demokratiets
tilstand – i Danmark
og Europa.

Sony Kapoor er direktør i den engelsk-baserede økonomiske tænketank Re-Define, rådgiver for EU-Parlamentet, Kommissionen, nationale parlamenter og regeringer. Han er en af de kritiske økonomer, man er begyndt at lytte til i takt med, at Europa ser ud til at grave sig dybere og dybere ned i den økonomiske krise.

»I en økonomisk krise vil man pr. definition opleve beslutninger, der ikke er gennemsigtige, der ikke tages i samråd med befolkningerne, og som har negative konsekvenser. Men til gengæld burde vi så kunne holde beslutningstagerne ansvarlige. Hvis de ikke løser opgaven, skal de kunne fyres. Men virkeligheden er, at ingen af dem, der regulerer finansmarkedet for os, og ingen af dem, der har givet os en krise på halsen, er blevet fyret«, er det centrale budskab i Sony Kapoors demokratiske bekymring.

RANDERS

Bliv klogere på EU og krisen

**Debatmøde med Mogens Ove Madsen
Mandag den 12. marts, kl. 17-18.30
Randers Bibliotek, Stemannsgade 2**

Hvad er årsagerne til krisen i Europa og hvordan påvirker det os i Danmark? Er det bare grækerne der ikke kan styre deres økonomi, eller er det mere omfattende? Kan euroen overleve? Er europagten en løsning? Hvad kan det betyde for danske arbejdspladser?

Mogens Ove Madsen er lektor i økonomi på Aalborg Universitetscenter

Pris: 50 kr. inkl. kaffe, studerende 20 kr.
Arrangør: 3F Randers, Randers Amtsavis og Oplysningsforbundet DEO

TILMELD DIG PÅ www.deo.dk

DEO EU-debat - mere spændende - mindre fastlåst
info@deo.dk - tlf. 70 26 36 66

Demokratiet skal kontrollere kriseindgreb

Finanskrisen er i fare for at underløbe borgernes indflydelse i Europa, mener Sony Kapoor fra tænketanken Re-Define. Demokratiske beslutninger tager måneder – en finanshandel kan ordnes på et par millisekunder.

” Vi står ved en skillevej, hvor vi må vælge mellem en meget tættere økonomisk integration i EU og en situation, hvor vi ruller den økonomiske virkelighed tilbage, så den passer til de beslutningsstrukturer, vi har.

Politikkens ulidelige langsomhed

Sony Kapoor har været i Danmark i flere omgange på det seneste, hvor han har holdt oplæg på offentlige debatmøder – bl.a. for NOTAT – og har mødtes med regeringsrepræsentanter og politikere.

Hvad er Sony Kapoors bud på en løsning af krisens gordiske knude? Er det muligt at have en effektiv økonomi, en euro og demokrati på samme tid?

»I har en demokratisk struktur, der er designet til en virkelighed, der eksisterede for flere årtier siden. Det politiske system med dets langsomme reaktionstid er indrettet på et økonomisk system, der primært var nationalt med løse forbindelser mellem landene. Økonomiske påvirkninger mellem landene var en langsom proces. Nu lever vi i en helt anden økonomisk virkelighed, særligt i EU, hvor finansielle problemer spredt sig øjeblikkeligt, hvor vi har en kompleks handelssituation og komplekse sammenhænge i produktionen af varer.

Tag iPad'en som eksempel. Den produceres af enkeltdele fra mere end 50 lande. Økonomierne er vævet ind i hinanden. Hvis du ser på den del af dansk økonomi, der er afhængig af økonomien i andre lande, så er den større end nogensinde før i historien. Vores nuværende beslutningsproces-

ser er dårligt tilpasset til disse realiteter, og det er derfor meget vanskeligt at sikre en ordentlig styring af økonomien«.

Vi må vælge

Spændingen mellem det politiske system og finansverdenen kalder på stillingtagen, mener Sony Kapoor:

»Vi har to muligheder: Vi må enten bevæge os i retning af en tættere union i stil med USA og Indien og tage flere beslutninger på europæisk plan. Eller vi kan gøre det modsatte og sige, vi står med en ustabil kombination af en økonomisk struktur, der forandrer sig med lynets hast og en alt for langsom beslutningsproces. Og derved sætte den økonomiske integration i bakgear. Vi kunne for eksempel sige, at kapitalen skal kunne flyde frit, men i et tempo der tillader politisk indgriben«, lyder det fra finanseksperten, der umiddelbart lader til at hælde til den sidste løsning.

Men det er ikke så simpelt, at der er et rigtigt og et forkert valg. Det er netop en del af pointen, at vi har et reelt valg. Og Sony Kapoor er af den overbevisning, at begge modeller er levedygtige, begge er mulige. Men valget er vi nødt til at træffe.

»Vi står ved en skillevej, hvor vi må vælge mellem en meget tættere økonomisk integration i EU og en situation, hvor vi ruller den økonomiske virkelighed tilbage, så den passer til de beslutningsstrukturer, vi har og er parate til at acceptere«.

Undtagelsestilstand

I EU har den økonomiske krise skabt en form for undtagelsestilstand, hvor de sædvanlige beslutningsprocedurer har vist sig utilstrækkelige, og hvor Angela Merkel og Nicolas Sarkozy har formået at tage styrin-

” Det politiske system med dets langsomme reaktionstid er indrettet på et økonomisk system, der primært var nationalt... Nu lever vi i en helt anden økonomisk virkelighed, særligt i EU.

FOTO: SCANPIX

Sony Kapoor:
Vi lever i en ny økonomisk virkelighed, særligt i EU.

tre. Men skulle helst kunne handle, før krisen rammer».

I forhold til krisehåndtering vil det sige, at der skal en bedre regulering af finanssektoren til, højere krav til egenkapital og udveksling af lån mellem banker – og endelig et klart demokratisk mandat til dem, der skal regulere økonomien.

Viden er magt

En forudsætning for en demokratisk debat er, at både politikere og borgere ved noget om emnet. Det har været et af problemerne med finanskrisen.

»Før krisen var der ingen, hverken fra civilsamfundsorganisationer eller blandt almindelige mennesker, der interesserede sig for, hvad den finansielle sektor foretog sig. Da krisen ramte, var det derfor slet ikke muligt for regeringerne, selv hvis viljen havde været der, at etablere en demokratisk debat. Situationen var så kompleks, at ikke engang regeringerne fuldstændig forstod den.«

Nu har krisen sørget for, at den offentlige interesse er til stede. Og så kan vi måske blive inspireret af én af Sony Kapoors mere simple pointer i en ellers kompleks debat. Han påpeger nemlig, at man kan diskutere, hvilke løsninger der er gode og dårlige på forskellige punkter, men at der i hvert fald er én ting han vil fraråde:

»Lige nu gør vi det allerdummeste, man kan gøre. Vi giver offentlig støtte til banker og finansinstitutioner uden at få kontrol til gengæld. Det er virkelig vigtigt at få offentlig kontrol for offentlig støtte. Staten bør i det mindste stille krav til bankernes egenkapital og kræve strengere regler for bonusudbetalinger og incitamentsstrukturer i finansverdenen.« ♦

” Det er vigtigt at se på tre mekanismer til kriseafværgelse: Forebyggelse, afværgelse og løsning.

gen – i tæt samarbejde med den såkaldte Frankfurtergruppe, der har været med til at banke uregerlige regeringsledere, som Grækenlands Papandreou og Italiens Berlusconi, på plads.

Hvor kommer demokratiet ind i den her debat? Er Frankfurtergruppen en nødvendighed i denne krise?

»Jeg er lidt splittet i det spørgsmål. Jeg tror, at vores standarder for at vurdere krisehåndtering er nødt til at være mere lempelige.

Selv i krisesituationer, hvor man ikke har 27 medlemslande, der skal være enige, har vi set en krisehåndtering, der langt fra har fungeret optimalt», forklarer Sony Kapoor og peger på eksempler som Japans

atomulykke og USA's håndtering af orkanen Katrina, der ramte New Orleans.

Demokratisk brandslukker

»Kriser er pr. definition uventede, pludselige, omfattende og vanskelige«, siger Sony Kapoor. Derfor må demokratisk krisekontrol tænkes ind i alternative baner.

Den vigtigste lektion i eurokrisen er, at det er afgørende at planlægge bedre og få et kriseberedskab på plads – at overlade handlemuligheder til folk, der kan holdes til ansvar for deres handlinger.

»Det er vigtigt at se på tre mekanismer til kriseafværgelse: Forebyggelse, afværgelse og løsning. Et bedre varslingsystem. Bedre "branddøre og brandslukkere". Og mulighed for at tilkalde brandvæsenet, når ilden har spredt sig. Vi har behov for alle

” Før krisen var der ingen, hverken fra civilsamfundsorganisationer eller blandt almindelige mennesker, der interesserede sig for, hvad den finansielle sektor foretog sig.

Kim Kær Hansen, Klintholm havn.

EU's kystfisker-

Næstformanden i Dansk Fiskeriforening

I Dansk Fiskeriforening er næstformanden Kim Kær Hansen mest bekymret for, hvordan vi herhjemme får lov at håndtere EU's fiskerireform. Med "Ny Regulering" fra 2005 har dansk fiskeri allerede rettet sig ind efter meget af det, EU's reformforslag handler om, siger han. Men man kan aldrig vide i hvor høj grad, vi i Danmark skal indrette os efter andre.

En af de ting, der ligger i reformforslaget, er, at det enkelte medlemsland *kan* indføre en kystzoneregulering ud til 12-sømile grænsen.

»Personligt tror jeg, det ville være en utrolig dårlig idé, hvis vi i Danmark skulle have en kystzone efter retningslinjerne i reformpapiret.

Hvis vi valgte den ordning, ville vi straks få et problem, fordi nogle af de større fartøjer, ville blive skubbet uden for 12-sømile grænsen og tvunget til at finde andre havne at være i.

I min verden ville det betyde, at de små havne lukker. Det gælder ikke mindst Sjælland og øerne og Fyn. De mindre havne kan ikke holde gang i deres kølerum og isværker uden de store både. Det ligger helt fast.

Kim Kær Hansen fortsætter: »Jeg ved godt, at der er nogle, der ønsker den form, men jeg kan ikke se, at den skal kunne redde noget som helst. De mindre både er afhængige af, at de større også er der. Bliver de tvunget væk til andre havne, så lukker den service, der er i havnen. Elektriker, smed, skibstømrer – de kan ikke leve af, at der ligger fem mindre både i en havn.

»Dette med, at EU har valgt "en dansk model", gælder ikke for det kystnære fiskeri«, mener Kim Kær Hansen, »man skeler ikke til Danmark«. Han tror snarere, der har været et pres fra andre medlemsstater, og at Kommissionen nu reagerer med at give medlemsstaterne valgfrihed.

I den danske ordning fra 2005 kan man vælge at komme ind under kystfiskersegmentet, som det hedder. Det giver fordele, men har man valgt den ordning, kan man ikke sælge til dem, der har større både og ligger uden for kystfiskersegmentet.

»Der var så en del, der valgte at gå ind. Andre ønskede ikke at lade sig binde, så de ikke kunne sælge uden for segmentet. Men nu tror jeg da, tingene har fundet sig et leje«, siger Kim Kær Hansen.

-tanker sætter havne i knibe

ning er bekymret.

I de sidste par år er fiskeriets kapitalværdi steget voldsomt. Er det systemet med individuelle omsættelige kvoter (IOK), der sætter sig igennem?

»Det er lidt spooky. Vi har IOK for sild, makrel og brislinger. De kvoter kan du eje og handle, som du vil – uden hensyn til fartøjer. Du kan handle alle kvoter væk fra din båd. De andre arter – torsk, rødspætter, tunger – følger fartøjet som fartøjskvote-andele. Hvis jeg nu ville sige til en anden fisker: Jeg vil gerne købe nogle af dine torsk, så ku' jeg ikke, jeg var nødt til at købe hele hans båd, fordi man ikke kan skille de to ting ad.

En mand må eje fire både og lægge dem sammen til én båd, og mange har fået en bedre økonomi ved at eje fire både og så smide de tre væk – enten hugge dem op eller sælge dem til lystbåde.

Men bankerne havde svært ved at se fornuften i at tage pant i noget gammelt træ og jern, hvorimod retten til at fange fisk havde større værdi.

Hvis du tager min egen havn, Klintholm, så var der nok 17 trawlere på et tidspunkt. De er reduceret til en seks stykker nu. Men jeg er overbevist om, at flåden var

blevet reduceret under alle omstændigheder – de kunne ikke få økonomi i det.

Nu foregik det under FKS – fartøjskvote-systemet – men dér, hvor de store penge ligger, det er i det pelagiske fiskeri, hvor der er meget færre fartøjer end før. Men udviklingen var jo for længst i gang.

(”Pelagisk” angiver fiskeri på det åbne hav – typisk efter hurtigtsvømmende fisk, der lever i stimer, f.eks. makrel, sild og hornfisk. red.)

Andre lande

»Jeg synes, at vi i dansk fiskeri har et rigtig godt system sammenlignet med vore nabolande«, siger Kim Kær Hansen. »En del af dem bevæger sig i retning af det danske system nu. Det gælder Tyskland, Sverige og andre lande, hvor man fisker efter mange forskellige arter. Tager du Holland, så handler det kun om rødspætter og rejer, så de har næppe grund til at ændre meget«.

Island var først med individuelle omsættelige kvoter, men dér gik det galt...?

»Man glemte at tage hensyn til kystfiskerne. Man trykkede én gang på ON, og så udraderede man nærmest kystfiskeriet deroppe. Da vi arbejdede med 2005-ordningen, var det en vigtig sag, at vi skulle have en beskyttelse af kystfiskeriet. Men det skulle være frivilligt. Man skulle ikke stavnsbinde folk«.

Og det har fungeret godt i Danmark, synes du?

»Nej, – det må ikke fremstå, som om jeg synes, det er kanongodt alt sammen. Jeg kan stadigvæk finde børnesygdomme, og der er stadig store problemer inden for kystfiskersegmentet.

F.eks. er der en del af kystfiskerne, der siger: Kan det være rigtigt, at et kystfiskerfartøj kan have en længde af 17 meter? Der er ikke det, der ikke har været et stort diskussionsemne«.

Hvor mange både tror du, der er om fem år?

»Antallet vil nok falde lidt, – men jeg tror, det mest vil skyldes naturlig afgang. Der står ingen unge på spring for at bosætte sig som fiskere ude i de små havne i yderområderne«.

**Af Anna Rosbach,
MEP (Løsgænger,
medl. af gruppen
Europæiske
Konservative og
Reformister)**

Sikring af fremtidens fiskeri

Det europæiske fiskeri står ved en skillevej. Skal vi fortsætte med at give milliarder af støttekrone til en fiskeriindustri, som er ved at udslette sig selv ved at tømme havene for fisk samt ødelægge havmiljøet? Eller skal vi reformere den fælles fiskeripolitik, så vi sikrer arbejdspladser i den europæiske fiskeriindustri, mens vi på samme tid sørger for, at der også vil være fisk og et bæredygtigt havmiljø til fremtidige generationer?

Det er de spørgsmål, der skal tages stilling til, når EU-Parlamentet og medlemslandene i løbet af det næste halve år skal blive enige med EU-Kommissionen om rammerne for fremtidens fiskeri. Maria Damanaki står som EU's fiskerikommissær i spidsen for at reformere EU's fiskeripolitik, og hendes udspil fra sidste sommer skal have ros. Der er dog plads til forbedringer.

Fiske efter affald

Centralt i forslaget er, at den hidtidige brug af landingskvoter erstattes af fangstkvoter, samt at der indføres et forbud mod at smide fisk tilbage i havet. Det betyder, at alle fisk, der hives op på dækket, skal med i land. Forslaget er fornuftigt, men det løser ikke problemerne alene.

Forbuddet mod udsmid skal suppleres med et krav om, at ALT tages med i land – også affald. Fiskeripolitikken handler om mere end blot fisk, og derfor skal der også fokus på havmiljø.

Fokus på helheden

Det helt centrale i reformen er, at vi sikrer, at vi ikke tømmer havene for fisk. Fiskerne skal kort sagt ikke fange flere fisk, end der bliver ynglet. Derfor har jeg foreslået Maria Damanaki, at vi indfører et generelt forbud mod at fiske i yngleområder og i yngleperioder.

Jeg er meget tilfreds med, at hun nu har gjort det til en del af Kommissionens udspil, og jeg vil arbejde stærkt for, at det bliver en del af den endelige aftale.

Kystfiskeriet – ifølge Ny Regulering af dansk fiskeri, 2005

- Kystfiskerfartøjers maksimale længde: 17 m.
- Mindst 80 pct. af rejsedagene hvert år anvendes til rejser, der ikke overstiger 3 døgn.
- De, der tilmelder sig, får tildelt en andel af den ekstra fangstmængde på 10 pct. af torsk og tunge.
- Det er ikke muligt, at sælge kystfiskerfartøjer med fiskerirettigheder ud af kystfiskergruppen.
- Hvis et fartøj har valgt at være omfattet af reglerne for kystfiskerfartøjer, er det i bindingsperioden kun muligt at sælge fartøjet med fiskerirettigheder til andre kystfiskerfartøjer.
- Tilmelding er frivillig, men bindingsperioden for de fartøjer, der tilmelder sig ordningen, er på mindst 3 år.

Af
Ole Christensen,
MEP (S)

Reformprocessen tager fart

EU's fælles fiskeripolitik er i gang med at få en grundig – og tiltrængt – overhaling. Den nuværende fiskeripolitik har slået fejl på en række punkter.

Ifølge statistikker er 72 pct. af Europas fiskebestande overfiskede, fiskerisektoren præges af økonomisk usikkerhed ligesom forbrugere ikke kan finde hoved eller hale i, hvor og hvordan fiskeprodukter er produceret.

Det skal en ny fælles fiskeripolitik rette op på. EU-Kommissionen fremlagde i sommeren 2011 et udspil til en ny fiskeripolitik, og det er Parlamentet nu i gang med at tage stilling til.

Nyt kvotesystem

Et centralt element i Kommissionens forslag er en omfattende omlægning af kvotesystemet – inspireret af danske erfaringer.

I Danmark har man i flere år arbejdet med individuelle omsættelige kvoter, der betyder, at fiskere handler med individuelle kvoter på markedsvilkår.

Den danske model fremhæves ofte som et foregangseksempel for forvaltningen af fiskeriet. Erfaringer fra Danmark indikerer da også, at der godt kan være gevinster at hente i form af et mere økonomisk effektivt fiskeri.

Bagsiden af medaljen

Men fordelene ved systemet skal heller ikke overdrives. For mens man muligvis får økonomiske fordele, kan de sociale konsekvenser være mere dystre.

I Danmark er flere små kystsamfund – der tidligere havde aktivt og indbringende kystnært fiskeri – i dag lagt øde hen, grundet koncentrationen af kvoter på større firmaer, der tager aktiviteten med sig andre steder hen.

Derfor er det vigtigt, når man indfører omsættelige kvoter, at der er foranstaltninger, der tager hensyn til de mere sårbare dele af fiskeriet. Det kan ske ved, at man kun tillader handel med kvoter for fartøjer af en vis længde, eller at man bevidst undgår, at kvoter koncentrerer på geografiske egne eller individuelle ejere.

SKOVMANDS NOTATER

16. JANUAR – 8. FEBRUAR

Pensionskat kan give problemer

8. februar. I 2011 gav pensionskatten Danmark en ekstra indtægt på hele 30 milliarder kroner. Det betød, at den offentlige danske gæld røg ned under EU's magiske grænse på 3 procent af bruttonationalproduktet. Men så heldige vil vi ikke altid være.

Professor og tidligere overvismand, Torben M. Andersen gør i Information opmærksom på, at pensionskatten svinger, og at vi derfor kan få år, hvor det offentlige underskud bliver så stort, at vi vil blive straffet af EU, hvis vi tilslutter os finanspagten.

Han opfordrer derfor til, at man laver en ordning, som sikrer, at skattebetalingerne kommer til at forløbe mere jævnt over tiden, end de gør i øjeblikket.

Der er en langt lettere løsning. Sig nej til Finanspagten, som kun rummer ulemper for Danmark.

Rapport kritiserer biobenzin

4. februar. EU-Kommissionen er længe gået ind for at omdanne biomasse til benzin og har flere gange krævet, at 10 procent af bilernes benzin skal dannes af biomasse.

Men ifølge Information retter en endnu ikke offentliggjort rapport et skarpt angreb på biobenzin, der bygger på palmeolie, raps, soyabønner, solsikker og hvede. Der skal jo bruges gødning til at fremstille disse stoffer, og skovområder ryddes for at give plads til dyrkning. Derfor øger de udslippet af CO² i stedet for at bringe det ned.

Der er sjældent grund til at rose EU. Men hvis rapporten bliver fulgt, vil det være rimeligt at gøre det.

Skovmands Notater trykkes løbende på notat.dk

Tre lande slås om patentkontor

26. januar. En indførelse af et fælles EU-patentkontor vil kunne udløse en dansk folkeafstemning, fordi det efter Justitsministeriets mening vil være udtryk for en suverænitetsoverdragelse, som kræver vedtagelse efter Grundlovens § 20.

Men selv om 25 af EU's medlemslande har sagt ja til patentkontoret, kan der ifølge Financial Times godt gå nogle måneder, inden det bliver til virkelighed. Hele tre lande slås nemlig om kontoret. Tyskland vil have det til München, Storbritannien vil have det til London, og Frankrig vil have det i Paris.

Uenigheden må glæde den danske regering. Den kan jo ikke lide folkeafstemninger.

Vil bryde sommerhusreglen

22. januar. I forbindelse med Maastricht-traktaten fik Danmark en protokol, som gav os ret til at fastholde den lov om sommerhuse, der blev indført forud for afstemningen om EU i 1972.

Loven går ud på, at udlændinge med bopæl uden for Danmark skal have særlig tilladelse for at kunne købe sommerhuse. Og tilladelsen gives sjældent. Derfor ønsker Langelands Kommune, at loven afskaffes, så det bliver lettere at sælge sommerhuse på øen.

Forslaget møder dog modstand i Folketinget, hvor partierne frygter, at EU-domstolen vil erklære den danske lov for ulovlig. Det vil gøre prisen på sommerhuse så høj, at mange danskere ikke vil have råd til at købe dem.

Ja, lad os endelig holde fast ved reglen for sommerhuse. En ændring vil kun være til gavn for tyskere og ejendomsæglere.

Vil ændre Norges grundlov

16. januar. Den norske grundlovs § 93 kræver, at tre fjerdedele af Stortingets medlemmer skal stemme for al suverænitetsoverdragelse.

Selv med et ja ved en folkeafstemning kan 43 medlemmer derfor hindre, at Norge bliver medlem af EU.

EU-tilhængere i det norske Storting har derfor fremsat forslag om at ændre Grundloven, så der i fremtiden kun skal kræves to tredjedele flertal for at afgive suverænitet.

Men Nei til EU's organ Steinrøysa oplyser, at hele 58 af Stortingets medlemmer har erklæret, at de vil stemme nej til forslaget.

Man må indrømme, at de norske EU-tilhængere er ukuelige, siden de prøver at få sådan et forslag igennem.

Statsminister Jóhanna Sigurðardóttir fra partiet Alliancen (det islandske socialdemokrati).

om makrelfiskeri mellem EU, Norge, Færøerne og Island.

- * Og så er det et islandsk krav (måske kun ønske) at forhindre udenlandske investeringer i fangstkvoter, fiskefartøjer og fiskeriindustrien. Dermed støder man ind i noget af det helligste i EU – kapitalens frie bevægelighed.

En smule lys

Hvor (u)foreneligt det islandske fiskeri er med EU-retten, vil der komme bud på senere i foråret, når Kommissionen præsenterer sin "screening" (gennemlysning) af Islands fiskeri.

To alternative scenarier tegner sig:

Mulighed nr. 1: Kommissionen identificerer de områder, som kræver forhandling for at tilpasse Islands fiskeri til EU-retten. Island inviteres så til at formulere sine forhandlingskrav, og forhandlinger kan gå i gang.

Mulighed nr. 2: Kommissionen konstaterer, at Islands fiskeripolitik er så langt fra EU-retten, at reelle forhandlinger ikke giver mening. Fiskeriområdet vil derefter blive lagt på køl, måske i dybfryseren.

Sagt på en anden måde: Det kan gå langsomt, eller det kan gå meget langsomt.

Men på et eller andet tidspunkt kommer der en smule lys over boksekampen / stripteaseforestillingen. Men én ting står fast: Fiskeriets stilling i forhold til EU-retten bliver et af de helt afgørende punkter, når Danmark i de kommende måneder skal forsøge at få hul på de islandske optagelsesforhandlinger. ♦

Forhandlingsspil i mørke

Det er med Islands fiskeri og EU som med striptease eller boksekamp i mørke: Det ville være mere spændende, hvis lyset var tændt.

Island forhandler om at blive medlem af EU. Forhandlingerne har stået på i halvdelen af året, men foreløbig er der meget lidt at se, og forklaringen ligger i fiskeriet.

Island står vagt om et erhverv, som tæller 42 pct. af landets vareeksport, beskæftiger 15 pct. af arbejdsstyrken, og bidrager til 18 pct. af bruttonationalproduktet, BNP. Men i Bruxelles mangler analysen af, hvordan det islandske fiskeri vil kunne passes ind i EU's fiskeripolitik.

Så teksten kunne slutte her!

Det er dog muligt at skitsere nogle omrids, hvis bare kilderne bag ikke citeres eller på anden måde identificeres.

Altså:

Island har haft et system med individuelle, omsættelige fiskekvoter siden 1990. Det er lige sådant et system Kommissionen vil indføre i EU. Det findes også i Danmark, og i EU kalder man det "den danske model", men islændingene var først, og de er tilmed stolte af deres system.

Island mener nemlig, at man takket være kvotesystemet fører en bæredygtig politik, som forhindrer overfiskning og påpeger, at fiskeriet ikke støttes med skattemidler, men bidrager positivt til landets økonomi.

Det er noteret og sågar anerkendt i Bruxelles.

Island er imod at smide en fanget fisk tilbage i havet, fordi den er for lille, eller af forkert slags. Kommissionen vil også standse, eller i hvert fald begrænse, udsmidning af fisk. Så langt ser det næsten problemfrit ud. Den store union og den lille nation i Atlanterhavet bevæger sig i den samme retning.

Udfordrer det helligste

Men taler man med kilder i Bruxelles, der er tæt på forhandlingerne, viser der sig en række problemer:

- * Grundlaget er de regler som EU har i dag, ikke de regler som EU måske vil få i fremtiden. Diskussionerne om EU's fiskeripolitik fra 2014 og forhandlinger med Island finder sted samtidigt, men er ikke koblet til hinanden.
- * Island vil ikke skulle afgive en eneste fiskehale inden for sin økonomiske zone på 200 sømil for at komme med i EU, men islændingene vil have garantier for fremtiden, og det kan EU ikke give.
- * EU-samarbejdet handler om at "poole suveræniteten". Det er EU, som repræsenterer medlemslandene udadtil. Islands udgangspunkt er, at fiskeriet er et nationalt anliggende, og at Island selv skal forhandle med andre lande om kvoter for fisk, der bevæger sig over zonegrænser – som i den aktuelle strid

Lobbyisme for 7 mia.

Konference Onsdag den 21. marts, kl. 13-17 Wegeners Gård, Vesterbrogade 60A, Kbh. V

Industrien brugte over 7 mia. kr. til lobbyarbejde, da EU skulle ha' nye regler for fødevarer mærkning. Hvad brugte forbrugerrådet? Hvordan blev resultatet? Hvordan arbejder lobbyisterne i Bruxelles, og hvad gør vi ved det?

Oplægsholdere **Olivier Hoedeman, Kenneth Haar og Katrina Perehudoff** fra Alter-EU, samt panel af **Søren Søndergaard** (MEP-FB) **Rasmus Kjeldahl** (Forbrugerrådet) og **Anne Marie Damgaard** (Dansk Erhverv).

Arrangører: DEO og Alter-EU, en organisation for overvågning af lobbyarbejde i EU.

Pris: 100 kr., studerende 50 kr. inkl. kaffe og frugt

TILMELD DIG PÅ www.deo.dk

DEO

EU-debat - mere spændende - mindre fastlåst
info@deo.dk - tlf. 70 26 36 66

Spis flere slags!

En opsang og en opskrift fra TV-kokken Nikolaj Kirk

Fisk på dansk er mest sild på rugbrød, torsk nytårsaften og stjernesked på den lokale bogdega, siger NOTATs udsendte, som egentlig er svensker. Men Nikolaj Kirk, 37 år, kok, madskribent, madrådgiver og forfatter til kogebogen "Fisk" m.v., er nu ikke helt enig.

»Det er rigtigt; vi spiser for lidt af al den fisk, der findes i de danske vande. Der er jo ikke bare sild og nytårstorsk, der er også brosme, lange, hvilling, havtaske, hornfisk...«

*Hvorfor spiser danskerne ikke mere fisk?
Har du et bud?*

»Fisk er noget vi sælger i Danmark. Vi eksporterer f.eks. et større udvalg til franske restauranter end dét, der bliver spist herhjemme.«

Men kampagnerne, tv-reklamerne med Gunnar og Minna, har de ingen effekt?

»Det er ikke nok, der skal et langt sejt træk til. Børn skal lære at håndtere fisk, både levende og døde fisk, de skal holde på dem, føle dem. Og så skal man gå meget mere op i bæredygtigt fiskeri. Det vil også give bedre priser for fiskerne.«

Hvis vi skulle præsentere en af dine opskrifter, som passer til sæsonen, hvad ville du så foreslå?

»Den var vanskelig! Stenbider og stenbiderrogn kom tidligt i år, men siden er det hele jo frosset til igen, så nu ved jeg ikke rigtigt, hvad der sker.«

Til gengæld får vi lov til at vælge en Nikolaj Kirk-opskrift med forårsstemning, – noget, man kan forberede sig på og se frem til i slutningen af april, når hornfisken kan fanges fra pynter, moler og strande.

Opskriften er ikke helt traditionel, men NOTAT har gennemprøvet den med held og den smager pragtfuldt med selvfangeret fisk. Købefilerer kan også gøre det.

Staffan Dahllöf

Kokken venter på forårsfisken.

Hornfisk med cremet selleri-salat, persille og sennep (til 4 personer)

- 800 g hornfiskefilet (måske mere, hvis fangsten var god)
- 4 spk. sennep
- 1-2 skalotteløg (evt. lille rødløg) hakket fint
- noget estragon - frisk eller tørret
- 1/2 knoldselleri
- 1/2 dl cremefraiche
- 1/2 dl mayonnaise
- lidt citronsaft, måske også lidt revet citronskal
- en anelse (eller mere) cayennepeber
- 3-4 kviste bredbladet persille
- salt og peber
- smør (en pænt stor klat) + to sjatter balsamicoeddike + et drys kapers.

Start med salaten: Kog fint strimlet selleri 2-3 minutter i letsaltet vand. Hæld vandet fra og køl sellerien i iskoldt vand. Så skulle den være "al dente".

Test:

A.

B.

C.

Kender du forskel på Brosme, Hvilling og Lange?

Nej vel. Men der er hjælp at få side 2

Bland cremefraiche, mayonnaise, citronsaft og cayennepeber godt sammen. Skær persillen og kom den i. Vend selleristavene i. På med salt og peber.

Fisken: Rensede, skrabe, skyllede og aftørrede hornfiskefileter skæres i lige store stykker af en passende hapsstørrelse. Smør sennep på kødsiden. Kom estragon og løghak på senneppepen. Klap filetstykkerne sammen og vend dem i lidt mel. Steg cirka 3 min. på hver side i lige dele smør og olie.

Sauce: Smelt smør i en knaldvarm gryde så det næsten bliver sort. Hæld et par sjatter balsamicoeddike i – men pas på, det bruser og stænker voldsomt! Kom hakkede eller hele kapers i saucen.

Hornfiskehapperne overhældes med den brændte smør/balsamico/kapers-sauce og serveres til den kolde salat.